

האשה שלום פרק חמשה עשר יבמות ק"ז.

## מסורת הש"ס

(א) [כתובות גג.], (ב) רש"י,  
(ג) גיטין כג': לעיל כה,  
(ד) [ש"י והא תניא ועין  
'מוס' ד"ה ויהא], (ה) [ש"י  
דמניא], (ו) מהרש"א הגיה  
דחתם, (ז) [וע"ע מוס'  
כתובות גג. ד"ה שאין אני  
וכו' וע"ע מוס' גדה יד:  
ד"ה מאי לאו],

ורה אור השלם

1. וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר  
תֵּלַד יָקוּם עַל שֵׁם אָבִיו  
הַמֵּת וְלֹא יִמְחָה שְׁמוֹ  
מִיִּשְׂרָאֵל: דְּבָרִים כֹּה ו  
2. כַּמֵּים הַפָּנִים לְפָנִים בֶּן  
לֵב הָאָדָם לְאָדָם:  
מְשָׁלִי כֹזֵיט

## הגהות הב"ח

(א) גמ' או דלמא משרום  
 דלג ידעה: (ב) שם שית  
 הויין וכו' לגירסנא (דבי  
 נשא) תא"מ וי"צ ס"א  
 דאימא: (ג) רש"י ד"ה  
 ורבנן וכו' גם הוא אוהבו  
 כ"ל ותיבת זה נמחק:

גוֹם' חַד מַקְמַאי

ומנסבא. איבעיא להו  
בת חמיה נאמנת לומר  
מת בעלה או לא. בעו  
במערבא חמות הבאה  
לאחר מכן מהו. הני תרי  
בעי לא איפשטו  
ולחומרא עבדינן:

## מוסף רש"י

מה בין גט למיתה.  
דאמיתה לא מהימנין ואגט  
מהימנין (גיטין כג:).  
שהכתב מוכיח. ולאו  
עלה סמכין כל כך (דעיד  
כח:).

שאלין האחין נכנסין לנחלתו של בעלה על פיה. דרוממא אמר ע"פ  
שנים עשר (דברים יט) ולגבי נשואין ידעה הוא דאקילו רבנן משום  
שיעורגווא: כשנשאין לאחא. והרי נשאת: גב' לנחלה. זכה בנחלת  
האחא דלמרא בפרק החולץ (לעיל מה). הכנס את יממוה בנכסי  
אחיו: ואין לא נדרוש מדרש סורה.

בַּחֲמִישִׁי: אָדַעְתָּ דַּכְסוּבָה אֲחֵיךָ.  
וּבִצְפּוֹקִי מִמּוֹנָה סְהִי צַעֲרִין: וְכַל  
מִינֵי דְאִינִישׁ כּו'. וְעִיקַר אֲדַעְתָּ  
לְהַשְׁוֹאֵר אֲחֵיךָ וְשָׂרִינָה לָּהּ וְכִיּוֹן דְּשָׂרִינָה  
לָהּ שְׁקֵלָה מִמֶּה כְּתוּבָה דְּמַסְכָּר כְּסוּבָה.  
לְגַמְלוֹד: דְּלֹא יָדַע בְּחַיִּי מַסְכָּר כְּסוּבָה.  
וְכִיּוֹן דְּהוֹכִירָה נְשׂוּאָן גְּלִיא דַּעְתָּ  
לְהַמְשֵׁרִי אֲחֵיךָ וְהָא דְּלֹאמְרָה  
בְּיָרֵשׁ תֵּנוּ לִי כְּסוּבָתִי שְׂמָה כְּסוּבָה  
יִהְיֶה שׁוּן הַתְּרַמָּה: בְּרַתִּי וְיִתְמָה.  
אֲשֶׁת יִצְמָה. וְטַעמָה דְּכּוֹלָהּ מִפְּנֵי  
שֶׁשְׂשׂוֹנָתָה אֲתָה וּמַתְּכוּנוֹת לְקַלְקֵלָה.  
וְלֹאמְרָה שְׂוֹאֲתָה שְׂוֹאֲרָתָה צִלְצֵה וְזוֹ  
זֶה שְׂוֹאֲתָה אֲתָה וְכִיּוֹן דְּמִתְּכוּנָה  
כָּל יִגְעִי וְעַמְלִי. וְכִן בַּת חֲמוּתָה  
וְלֹאמְרָה זֶה תִּירֵשׁ כָּל עַמְלָא אֲזִי וְאִמִּי  
וְאִמִּי אֲדָחָה. וְיִצְמָתָה יִרְאֶה שְׂמָה סוּפָה  
לְהַיִּיט לְרַמָּה. וְכִן צַעֲרָה וְזוֹ צָחָה  
בְּמִקּוֹם אִמִּי אֲכֻלָּתָה כָּל עַמְלָה: מַה  
בִּין גַּט נְמִיפָה. דְּלֹאמְרָה בְּפִ"צ דְּיִטְעִין  
(דָּף כ"ג:) אֲחֵי הַנָּשִׁים שְׂאִין נִלְמָנוֹת  
וְלֹאמְרָה מַתְּכוּנָה אֲתָה לְהַיִּיט גְּלוּסָה  
וּמַמְדִּינָה הִיא וְאִם דְּעִלְיָהּ סַמְכִין  
לְדִרְיֻכּוֹת לֹמֵר בְּפִנִּי נִתְכַּבַּד וּבְפִנִּי  
נִתְכַּבַּד מוֹכִיחַ. וְסַמְכִין  
עִיקַר אֲכַתְּבָא: גַּמ' בַּת חֲמוּתָה.  
בַּת חֲמוּתָה מִהוּ: לְגִירְסָא.  
יִגְעִי אִמִּי שְׂהִיבָה לְאִזִּי מִבֵּית  
לְגִירְסָה: וְהִנֵּה גַמ' אִם דְּהִיא לֹא  
לְגִירְסָה לְאִזִּי דְּלֹאמְרָה שְׂהִי אִין  
נִתְכַּבַּד וְנִתְכַּבַּד אִתָּה מִן הָאֵם וּבִנִּי  
נִתְכַּבַּד וְנִתְכַּבַּד מִן הָאֵם וְנִתְכַּבַּד מִן הָאֵם  
(כְּסוּבָה דף כ"ג:) בִּין דְּיִטְעִין דִּי  
הַיִּיט לִי מִינְאִי אִינִין יִרְמוֹן כֶּסֶף  
יִתְכַּבַּד וְנִתְכַּבַּד יִתְכַּבַּד וְנִתְכַּבַּד דְּעַם  
דְּבִין נְשִׂאֵי וְסוּפָה לֵּה: אִם אִשׁ אִשׁ אִשׁ  
יִהְיֶה כָּלָה בַּת חֲמוּתָה. כִּיּוֹן דְּזוֹ אִינִי  
מַעֲדָה לֹא מִמִּלָּל נִפְקָא דְּאִשָּׁה אִזִּי  
גַּמְי אִינִי מַעֲדָה לְבַת צַעֲרָה הַלֵּךְ  
אִין וְזוֹ מוֹסַפָּה וְלֹא הוֹזְכְּרוּ לְהוֹזְכְּרוּ:  
וְזוֹ יְהוּדָה. אֲמַר לָךְ וְדִלִּי הוֹזְכְּרוּ  
דְּבִשְׂלָמָה כְּסוּבָתִי יִתְכַּבַּד וְנִתְכַּבַּד דְּעַם  
שְׂסוּפָה לִירְשָׁה וְאִמְרָה קֹאכְלָה  
לְגִירְסָה כִּי הַלֵּךְ אִינִי מוֹסַפָּה.  
לְמִימְנִינָה: אִלָּא מִי מוֹסַפָּה כִּי.  
כִּיּוֹן דְּלִין לֵה עַל מַה לְשִׁנְאוֹת  
חֲמוּתָה אֲמַי קֹא מוֹסַפָּה לֵה ר'  
יְהוּדָה לֹמֵר אִינִי נִלְמָנָה. וְמִשְׁנֵי  
וְטַעמָה דְּרַבִּי יְהוּדָה כָּלָה סוּפָה לֵה  
לְשִׁנְאוֹת מִשּׁוּם דְּמַגְלָה צִרְבָּה מִיִּלִּי  
עַלָּה: וְרַבִּין כְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים.  
מִקְרָא כְּחִיב כְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים כְּמִים

הללו שאלם לופה צהן ורואה צהם פנים כפניו אם הוא שומק הם שם  
 (א) זה הוא אורבז את זה גם (א) זה הוא אורבז ואם הוא שומק את זה גם הוא שומק  
 לחממות סניא לכלה משום דקאללה לגירסאן כלל נמי סניא לחממות  
 צדצרי וורה פניו. לפי פנים ולב שאתה וותן לתורה  
 ללא תמלא (מגילה ו' ב'). ל"א אם רבו מקציר לו פנים הוא מהמים וא  
 יהיה ולא אם בעלה ושמא סופה להיות חממה מי נאמנת לוי  
 אם יבם אדעתה דלמא מיית בעל ונפלה קמי יבם צרה  
 לעוד לבנה או לא. ואע"ג דלרה הבאה לאחר מיכן פשיט לן  
 הוא דלערא דגופה הוא ומסקא אדעתה טפי אבל שנת חממות

וְדַחְזֹרוּ ב"ה לַהֲדוּרוֹת כב"ש. והא דלאמר צ"ה האשה שגפלו (כתובות פא.)  
 (וס) גדי ולימא אח אני יורש אשתו איני קובר ואי משום  
 בכתובה לא ניתנה כתובה לגבות מחיים ודחי מאן שמעת ליה דאית  
 ליה מדרש כתובה בית שמאי הא אית להו שטר העומד לגבות כגבוי  
 דמי ומאי קושיא דלמא אפילו צ"ה  
 יניחו דהודו לכו וי"ל דצ"ה לא חזרו  
 בהם מטעם מדרש כתובה אלא  
 מטעם קל וחומר א"כ התם דחויא  
 בעלמא הוא דמוקי בבית שמאי  
 ולמסקנא ה"דדער אחי שפיר בבית  
 הלל וי"מ ללא דרשי צ"ה מדרש  
 כתובה כל כך כמו צ"ש ולא יתכן דאי  
 מסתבר לדורשו בכתובות כמו הכא  
 אמאי לא דרשי ליה צ"ה ואי הכא  
 מסתבר מנא ליה דדרשי אפי' צ"ש:  
**בית** ה"ל צ"ה. ותימה וכי נחלקו  
 צ"ה על הלל רבן שדורש  
 מדרש כתובה צ"ה המקבל (צ"מ קד.)  
 דקאמר התם הלל היה דורש לשון

הדיוט חשאי חכמנשדלים היו מקדשים  
נשותיהם וצבעת כניסתן לחופה צאו  
אחרים וחוטפין אותן כו' ומלא כמו  
בזה כשתנשאי לוי יהיו לו אלמנה  
ואומר ר"י דלא דמי דהסת דואי  
הדבר ידוע ומוכיח שהיו כותבין  
בצביל שחוטפין להן אבל הכא  
כשתנשאי לאחר היינו על ידי עדות  
ברורה ולא ע"י דבר אחר וכו"ש סברי  
דמ"מ תנשאי לאחר קרינא ביה"י  
חז"ן כמחומות ב' ויבמהת. פי'  
שרצה לקלקלה לפי שירצה  
שימות בעלה או יבמה ויהיו נרות זו  
לזו ואפי' לשמואל דאמר לעיל בסוף  
האשה רבה (דף י"ז.) דלזניה כאשת  
איש א"כ כשיבא היבם תהא מותרת  
לחזור מ"מ מתכוונת היא לבנישה  
ועוד שמא יחלוק דלא בעלה תפסא  
לאחר אז אסורה לזה ולזה ולא תפסא  
עוד לפני בעלה לייבם ווא"ו והלא  
כשמעידה על יבמה שמת שמא  
ייבמנה בעלה ותהא נרחה לאלתר  
ו"ל שאינה חוששת בכך כיון שיעדעת  
שבעלה חי ויחזור ולבסוף יקלקלה:  
**והא** תנן חז"ן מו' נשים. אממני'  
פריך דלא קתני אלף חמש:  
אלו

ל חמותה ור' יהודה בשלמא חמותה סניא לה לכלה  
אלא כלה מאי טעמא סניא לחמותה בשלמא בת  
ב דאמרה קאכלה לגירסני דאם אלא אשת האב מאי  
אלא מאי מוסיף תרתי אלא כלה מ"ט סניא לחמותה  
ה אשת אב נמי סניא לבת הבעל דמגלה לאביה כל  
פנים לפנים כן לב האדם לאדם ורבי יהודה היא  
רב אחא בר עויא בעי במערכא חמותה הבאה לאחר  
יעתה דמית בעל ונפלה קמי יבם וסניא לה או לא  
ת"ש

ות ואם הוא עוקם הם עקומות כן לב האדם לאדם האחר אם הוא הלך לב צה לאוקספניהו דמטעמא קמא שמעינן דאין נאמנות דיוון דקסיה לה ויוון דבת הבעל ספרא לאשת אב אשת אב נמי ספרא לה עומד לך להעמיד גירסא אם יבעת זה תמלא אם לא יבעת ללא אינו מחכים מרבו: **חמורה הבאה לאחר מכתן מהו** אם יבמה מת צעלין והתייבמי לבני או חלני והנשאי לאחר: **מי מסקה** וקאכלה לגירסא ומתכוונת לקבלה מעכשיו כדי שלא תחייבם לאחר במתני' ויבמתה דהיינו משום צרות העמידות לבא התם לכלה ממחת ממון הוא ולא מסקה אדעתה כולי האי או לא: **אמרה**

עין משפט  
נר מצוה

**בג** א מיי פ"ו מהלכות  
 נחלות ח"מ א סמג  
 עשין ז טוש"ע ח"מ סימן  
 רעד סק"פ ז:  
**בד** ב מיי ש"ס ופטר'  
 מהלכות ארשות הל'  
 כ סמג עשין מה טוש"ע  
 עשין ז סימן ח פטר'  
**בה** ג מיי ש"ס ופטר'  
 מהלכות ח"מ א סמג  
 עשין ז טוש"ע ח"מ סימן  
 רעד סק"פ ז וטוש"ע  
 אר"ע סימן ח פטר' זמ:  
**בו** ד מיי פ"ו מהלכות  
 ארשות הלכה לא סמג  
 עשין מה טוש"ע אר"ע  
 סימן ק סק"פ ז:  
**בז** ה מיי ש"ס וטוש"ע  
 ס סימן ח פטר' מד  
 וס"ק ח"מ:  
**בח** ו מיי פ"ב מהל'  
 גירושין הלכה טו  
 סמג עשין כ טוש"ע  
 סימן ח פטר' ד:  
**בט** ח טוש"ע שם  
 דה"ה:

## תוספות ישנים

[illegible]

(א) ר"ל מה דאמר שם דמאן  
דמתני לה ארישא אחיא כרב  
המטנא אלמא דדוקא אס  
נשאת לא תלא וע"ש בתוס'  
ד"ה אית ליה ודו"ק.

(ב) חסר כאן וז"ל וא"ת בזה  
הנאה לאחר מכאן פשיט ליה  
לקמן דלמה נאמנת וי"ל  
דהתם דהוא נערה דגופה  
מסקא אדעתא טפי אבל שנאת  
חמותה לכנתה הוא מחמת  
ממון ולא מסקא וכו' וכו'  
ברש"י.

(ג) נראה דז"ל ובת חמותה  
מיירי שמת אביה דהשתא  
תאכלה וכו'.